

Ралица Агайн, заместник-председател на КФН и ръководещ Управление „Застрахователен надзор“, пред в. „Застраховател прес“

2007 ГОДИНА БЕ УСПЕШНА ЗА ЗАСТРАХОВАТЕЛНИЯ БРАНШ

● *Създадохме законодателство и административен капацитет, които могат да служат за пример*

● *Още не знаем дали тези 82% обхват по „Гражданска отговорност“ не са резултат от лоша отчетност*

● *Необходимо е ясно разграничение между въвеждането на задължителна и муществена застраховка и създаването на катастрофичен пул*

Няма съмнение, че миналата година бе невероятно напрегната с проблемите за застраховането и богата на инициативи и събития. Моля ви да направите за читателите на в. „Застраховател прес“ кратък обзор за основните и решаващите между тях.

Миналата година беше наистина богата на инициативи и събития, а и беше първата, в която вече бяхме член на ЕС. Това създаде нови предизвикателства пред застрахователния бранш. Като важен момент в законодателната ни инициатива бе подготовянето на Закона за изменение и допълнение на Кодекса за застраховането, който се прие от Народното събрание. С тези изменения напълно се транспонира европейската директива по отношение на презастраховането, с което се създаде нов лицензионен и надзорен режим за презастрахователите. Създаде се и Обезпечителен фонд, който гарантира застрахователните вземания при несъстоятелност на застраховател по задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, задължителната застраховка „Злополука“ на пътниците в средствата за обществен превоз и всички застраховки „Живот“. През годината се приеха и редица наредби, които регламентираха уеднаквяването на дейността на нашите застрахователи и посредници с тези на европейските им колеги. И може би най-значимото събитие - отпадането на специалния граничен контрол и системните проверки на територията на други държави-членки за български моторни превозни средства по отношение на сключена застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите.

Обобщените данни от дейността на пазара за 2007 г. показват, че това е наистина една успешна година за застрахователния бранш. В общото застраховане дори се постигна по-добър ръст от 2006 г., говорим за 20 процента, а в сферата на животозастраховането той е 26,5 процента. Общо премиите приходи възлизат на 1,5 млрд. лв. Причините за това развитие, което мисля, че ще продължи и през следващите години, могат да се търсят освен в членството на страната ни в ЕС, но и в постепенното повишаване на застрахователната култура на населението. Има голяма разлика в мисленето на българина по отношение на застраховането сега и преди 10 години. Поради това, че средните ни доходи са доста по-ниски от тези в другите страни членки и застрахователната плътност ни е едва 197 лева, но се забелязва тенденцията все повече българи да се застраховат.

Мога да спомена и едно друго важно събитие, което

организирахме през 2007 г., а именно проведената 19-а Паневропейска конференция на застрахователните надзори на 7-8 юни 2007 г. в София. Тази конференция се е превърнала в най-важния международен застрахователен форум в Европа и беше чест за нас, че миналата година бяхме домакини. Посрещнахме над 50 представители на европейски застрахователни надзори и международни организации от 26 страни, които дискутираха с наши представители по темата „Ефективни механизми за защита на потребителите“. Мисля, че тази инициатива постави началото на едно по-добро интегриране на нашия бранш в голямото европейско семейство.

Друго важно за надзора мероприятие от международен характер е спечеленият от нас туининг проект с Агенцията за застрахователен надзор на Босна и Херцеговина, който се финансира от Европейската комисия. За първи път българска институция е в ролята не на обучавана и нуждаеща се от помощ, а на по-развитата и обучаваща институция. Целта на проекта е да подпомогнем босненския застрахователен надзор в усъвършенстване на тяхното законодателство и подзаконова нормативна уредба в областта на застраховането. Може да изглежда нескромно, но освен че за първи път българска държавна институция печели подобно признание, това се случва в момент, когато Европейската комисия отправя сериозни критики към ред други публични институции у нас. Така че определено този туининг проект за нас е повод за гордост, че сме създали законодателство и административен капацитет, които могат да служат за пример на други държави.

- Смятате ли, че удовлетворихте и удовлетворявате в основни линии исканията на застрахователите за хармонизирането на пазара, достатъчни ли бяха и са срещите ви с тях и каква е чувствителността на поставените и решавани проблеми от двете страни?

- Струва ми се, че взаимоотношенията и сътрудничеството между надзора и Асоциацията на българските застрахователи никога не са били на по-добро ниво. За първи път двете организации имат сътрудничество като равностойни партньори и без натрупано напрежение. Надзорът провеждаше периодични срещи със застрахователите по различни въпроси, които възникваха в процеса на усъвършенстване и прилагане на регулациите. Разбира се, не винаги е постижим пълен консенсус, но вярвам, че именно съвместната ни работа направи възможно застраховането да се ползва от безпроблемна, ясна и благоприятна нормативна среда. У нас са въведени и най-

добрите регулаторни практики, които са приети и препоръчани от Международната асоциация на застрахователните надзори.

- Измина повече от година от приемането на България в Европейския съюз. През това време нашите застрахователи работиха и продължават да работят на т.нар. европеизиран пазар. Смятате ли, че всички вече се адаптират нормално към неговите изисквания и как се вписва той в общия европейски застрахователен пазар?

- Самият факт, че през 2007 година се получи 164 уведомления от застрахователи и 417 застрахователни посредници от държави членки на ЕС за извършване на дейност на територията на България при условията на свободно предоставяне на услуги; както и 5-ма български застрахователи и 4-ма брокери са заявили желанието си да развият дейност извън пределите на страната, говори, че ние вече сме единен пазар. Това развива конкуренцията, а тя от своя страна предизвиква появата на по-разнообразни и богати финансови услуги, което от своя страна ползва потребителите.

- Да поговорим по-обстойно за, малко или много, скандализираната застраховка „Гражданска отговорност“. Явно е, че въпреки взиманите от ваша страна мерки и усилията на някои застрахователи все още продължава кампанията и хаосът по нейното сключване. Защо, тъй или иначе, не могат да се намерят точните лостове и методи за „вкарването ѝ в правия път“? Не играе ли в това отношение роля и прекомерното либерализиране на проблема с нея?

- За скандално може би имате предвид, че обхватът на застраховката през миналата година достигна над 90%, а сега е 82%-83%. Определено е неприятна тази нова статистика, която се задържа на едно постоянно равнище няколко месеца. Според мен не би трябвало да има такъв голям спад в сключването на застраховката, тъй като вече има отработен механизъм за събиране на глоби. Не може точно да се разбере дали това е реалният процент на сключилите задължителната застраховка от регистрираните моторни превозни средства, или се дължи на значително забавяне при отчитане на данните от страна на повечето застрахователи. Може би причина за забавянето трябва да се търси и в практиката брокерите и агентите също да подават своята информация с голямо закъснение.

- Какви мерки вземате, за да се преодолее този изключително тревожен сигнал за срива на обхвата по „Гражданска отговорност“?

- Първо, изпратихме пре-

дупредителни писма на застрахователите, че е необходимо да се вземат мерки за подобряване на отчетността с посредниците. Всички застраховки, сключени през седмицата, трябва да се отчитат до вторник следващата седмица.

Ако забавянето е между 7 и 45 работни дни, санкцията е 20 лв. за всеки неотчетен навреме договор. При забавяне над 45 дни глобата е 1000 лева. Второ, направихме проверки и като констатирахме лошата отчетност, наложихме глоби в размер над 800 000 лева на застрахователи. Ако не се подобри спазването на сроковете за отчитане, глобите ще продължат, тъй като и проверките продължават. Наистина трябва да се разбере дали тези 82% са резултат от лоша отчетност или от реално несключили застраховката водачи. И ако е второто, ще трябва да се вземат допълнителни мерки за контрол, например глобата да се налага автоматично въз основа на данните от информационната система и собственикът да получава фиш с наложена глоба, без да бъде спиран от КАТ на пътя.

- Каква е позицията ви по нашумелия и все още нерешен проблем за създаването и изграждането на застрахователен катастрофичен пул в България?

- Не бих нарекла проблем въпроса за създаването на катастрофичен пул. Най-напред е необходимо да направим ясно разграничение между въвеждането на задължителна и муществена застраховка и създаването на катастрофичен пул. По отношение на въвеждането на задължителна застраховка трябва ясно да си дадем сметка, че е напълно вероятно в обществото да се създадат погрешни очаквания и те да навредят на застрахователната индустрия като цяло. Още при първата придобива река след проливен дъжд ще има собственици на паянтови и неподдържани къщи, които ще очакват да им бъдат заплатени щетите върху покъщнината и когато тези очаквания не бъдат посрещнати, ще се появи недоволство и срещу застрахователите, и срещу държавата.

Що се отнася до прехвърлянето на катастрофични рискове към специално създаден за това пул, вярвам, че инициативата за подобно решение трябва да дойде от самите застрахователи, а не от държавата. Към момента няма рационални финансови причини този бизнес насилствено да бъде иззет от българската застрахователна индустрия. Мотивът, че по този начин може да се закупи по-евтино презастрахователно покритие, не е сериозен, тъй като много от участниците на българския

пазар са част от големи застрахователни групи и разполагат с възможности и капацитет сами да си осигурят изгодно покритие. Причините за създаването на подобни пулове в някои европейски държави са нежелание от страна на индустрията да поема определени катастрофични рискове или факта, че покритието срещу тези рискове се е осигурявало на прекомерно високи цени. У нас повечето застрахователи предлагат покритие срещу риска от земетресение и наводнение и цената на застраховките не е висока. Така че такъв пул има логика да бъде създаван само при воля от страна на застрахователите, продиктувана от желание за по-добра финансова изгода.

За мен от цялата тема остава належащ за разрешаване един въпрос - как държавата да насърчи хората да си купуват и муществени застраховки. Парадоксално е, но интересът към тази тема е някак си встрани от провежданите дискусии.

- Сега ще ви помоля да откриете основните цели и неотложните задачи, които ще трябва да постигнете, и най-важните проблеми в съвременното българско застраховане, които ще решавате през тази година.

- Когато работехме почти денонощно по промените в нормативната уредба за хармонизиране с тази на ЕС, очаквахме натоварването значително да намалее след присъединяването на България към общността. Оказва се, че съвсем не е така, тъй като 2008 г. е решаваща по отношение на изработването и приемането на рамковата директива за „Платежоспособност II“. Застрахователният надзор участва активно в работните групи и пленарните заседания на комитета на европейските застрахователни и пенсионни надзори, който е натоварен от Европейската комисия с предоставянето на технически съвети в тази област. Току-що започна четвъртото по ред количествено изследване на влиянието на новия режим върху индустрията и е изключително важно колкото може повече български компании да вземат участие в него. „Платежоспособност II“ ще промени бизнес средата и в европейски, и в национален план и е важно да бъдем добре подготвени за предстоящите промени.

Интервю на
ПЕТЪР АНДАСАРОВ